

Roj: **STSJ CAT 485/2023 - ECLI:ES:Tsjcat:2023:485**

Id Cendoj: **08019340012023100280**

Órgano: **Tribunal Superior de Justicia. Sala de lo Social**

Sede: **Barcelona**

Sección: **1**

Fecha: **24/01/2023**

Nº de Recurso: **4522/2022**

Nº de Resolución: **367/2023**

Procedimiento: **Recurso de suplicación**

Ponente: **ANDREU ENFEDAQUE I MARCO**

Tipo de Resolución: **Sentencia**

Resoluciones del caso: **SJS, Girona, núm. 3, 03-05-2022 (proc. 292/2021),
STSJ CAT 485/2023**

TRIBUNAL SUPERIOR DE JUSTÍCIA

CATALUNYA

SALA SOCIAL

NIG : 17079 - 44 - 4 - 2021 - 8016306

EBO

Recurs de Suplicació: 4522/2022

IL·LM. SR. ANDREU ENFEDAQUE MARCO

IL·LM. SR. AMADOR GARCIA ROS

IL·LM. SR. FÉLIX V. AZÓN VILAS

Barcelona, 24 de gener de 2023

La Sala Social del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, formada pels magistrats esmentats més amunt,

EN NOM DEL REI

ha dictat la següent

SENTÈNCIA NÚM. 367/2023

En el recurs de suplicació interposat per INSTITUT NACIONAL DE LA SEGURETAT SOCIAL (INSS) a la sentència del Jutjat Social 3 Girona (UPSD social 3) de data 3 de maig de 2022 dictada en el procediment Demandes núm. 292/2021 en el qual s'ha recorregut contra la part Erica i TRESORERIA GENERAL DE LA SEGURETAT SOCIAL, ha actuat com a ponent Il·lm. Sr. Andreu Enfedaque Marco.

ANTECEDENTS DE FET

Primer. Va arribar al Jutjat Social esmentat una demanda sobre Seguretat Social en general, en la qual l'actor al·lega els fets i fonaments de dret que va considerar procedents i acabava demanant que es dictés una sentència d'acord amb el que es demanava. Admesa la demanda a tràmit i celebrat el judici, es va dictar la sentència en data 3 de maig de 2022, que contenia la decisió següent:

Que debo estimar y estimo la demanda formulada por **DOÑA Erica** contra el INSTITUTO NACIONAL DE LA SEGURIDAD SOCIAL y la TESORERIA GENERAL DE LA SEGURIDAD SOCIAL y, en consecuencia, reconocer a **DOÑA Erica**, pensión de viudedad con fecha de efectos económicos desde el 1 de septiembre de 2020,

condenando al INSS y la TGSS a estar y pasar por dicho pronunciamiento. Todo ello con revocación de la resolución del INSS de 3 de noviembre de 2020.

Segon. En aquesta sentència es declaren com a provats els fets següents:

PRIMERO.- La demandante, **DOÑA Erica**, en fecha 20 de octubre de 2020, presentó solicitud de pensión de viudedad por el fallecimiento de Don Donato, acaecido el 1 de septiembre de 2020. (Expediente administrativo)

SEGUNDO.- El INSS, por resolución de 3 de noviembre de 2020, denegó la pensión de viudedad por no haber aportado en el tiempo indicado el documento requerido y ser fundamental para la resolución del expediente, según lo establecido en el artículo 95 de la Ley 39/2015, del Procedimientos Administrativo Común.

(expediente administrativo)

TERCERO.- Presentada reclamación previa, fue desestimada por resolución de 26 de febrero de 2021. (Folios 7 y 8)

CUARTO.- La actora y el causante, contrajeron matrimonio religioso, en Colombia, en fecha 18 de agosto de 2007, siendo inscrito en la registraduría de El Cerrito Colombia Valle El Cerrito. (expediente administrativo)

QUINTO.- A fecha de solicitud, el matrimonio no constaba inscrito en el Registro Civil Central. (expediente administrativo)

SEXTO.- En caso de prosperar la demanda los efectos económicos serían desde el 1 de septiembre de 2020. (expediente administrativo)

Tercer. Contra aquesta sentència la part demandada va interposar un recurs de suplicació, que va formalitzar dins del termini. Es va donar trasllat a la part contrària la qual va impugnar. Es van elevar les actuacions a aquest Tribunal i es va formar aquest rotlle.

FONAMENTS DE DRET

PRIMER.- Enfront la sentència de la instància, que estimà la demanda interposada pel la part actora respecte de concessió de pensió de viduïtat, recorre la Entitat Gestora, demanant la modificació de fets provats i plantejant dos motius de dret.

Respecte de la modificació de fets provats es demana modificació del fet provat sisè de la sentència per tal de afegir una sèrie de circumstàncies que ho bé ja figuren sense discussió en l'expedient administratiu o bé, com el que diu respecte a la presentació o no de reclamació prèvia contra la resolució de 18/01/2022 (que no es objecte d'aquest procediment) o en el que es discuteix o no en aquest procediment (qüestió també de caràcter jurídic o més aviat pròpia de fonamentació jurídica que de relació fàctica) i clarament determinants de la decisió que es preten obtenir, per la qual cosa el motiu ha de ser rebutjat.

SEGON.- En el següent motiu de recurs, de caràcter jurídic, la Entitat Gestora denuncia com a infringits els articles 71.1 i 71.6 LRJS Aquesta infracció s'hauria produït en no haver recorregut la demandant la resolució de la Entitat Gestora que li reconeixia la prestació de viduïtat amb efectes de 2 de setembre de 2021. No podem acceptar aquest argument doncs la beneficiària va recórrer la resolució en la qual se li denegava el dret a pensió plantejant davant el jutjat la pretensió de que la mateixa li fos concedida amb efectes de la data de defunció del causant, per la qual cosa la posterior concessió de la prestació amb efectes posteriors no havia de ser impugnada en restar afectada pel procediment judicial en que es demanava amb efectes anteriors, tot això sens perjudici de que, en cas de estimació de la demanda, es deduïssin les quantitats percebudes pel posterior reconeixement de la Gestora en un procediment administratiu nou.

TERCER.- En el tercer motiu de recurs denuncia com a infringits els articles 53 i 219 LGSS, 61 del Codi Civil i 9 de la LRJS. En defensa de la seva pretensió de que no es doni lloc a la impugnació de la resolució denegatòria de la pensió de viduïtat, que es l'objecte d'aquest procediment i que es mantingui la resolució dictada amb posterioritat per la Gestora, reitera la mateixa els seus arguments respecte de que el matrimoni contret per espanyols a l'estranger no produeix efecte fins la inscripció en el Registre Civil Central per la qual cosa solament s'escau reconèixer efectes de la prestació a partir de la aportació de la dita inscripció. Aquesta qüestió ha estat ja resolta per la Sala en sentències com la de 30 de juny de 2014 (RSU 2670/2014) o la de 16 de gener de 2018 (RSU 6217/2017) en les quals diem:

"Esta cuestión ha sido reiteradamente resuelta, siempre en idéntico sentido por esta Sala, en SSTSJ Catalunya 02 abril 2009 (Rec 408/2007; 11 abril 2011 (Rec. 2585/2010; 02 enero 2013 (Rec 5180/11), 17 de mayo de 2013; Recurso: 4065/2012, 20 de enero de 2014, Recurso: 5542/2013; 24 de febrero de 2014; Recurso: 5776/2013,

siguiendo en todas ellas la doctrina del TS, plasmada en STS 15 diciembre 2014, núm. 6074/2003, que en el caso de autos debemos seguir, por razones de igualdad de aplicación de la ley y seguridad jurídica (arts. 14 y 9.3 CE)

En síntesis hemos dicho que:

"Aunque la exigencia de la inscripción no es baladí porque la misma se establece para evitar la indeseable situación de potenciales plurales matrimonios del mismo contrayente, con vigencia temporal simultánea y la disfunción que esto supondría, entre otros ámbitos en el que nos ocupa en el que podrían aparecer varios postulantes de la condición de beneficiario de la pensión de viudedad, no puede concluirse que la exigencia de la inscripción sea forma constitutiva "ab solemnitatem" y, no cuestionándose la existencia del vínculo matrimonial entre el causante y la demandante, sino sólo los efectos de la falta de inscripción, debe el matrimonio tener los efectos "prestacionales" frente al INSS, cuando, finalmente y después del reconocimiento de que, en cómputo recíproco, la causante sí acreditaba carencia suficiente, no se ha discutido ninguna otra exigencia condicionante del derecho a dicha prestación.

Así lo ha entendido la jurisprudencia en supuestos análogos al presente, en que falta la inscripción de matrimonio celebrado y no inscrito, por ejemplo la sentencia del Tribunal Constitucional dictada en recurso de amparo número 2365/2002 - STC 199/2004, de 15 de noviembre EDJ 2004/173728- o la mas cercana de la Sala de lo Social del Tribunal Supremo, de 15/12/2004, rec. 6074/2003, que, textuamente, dice: "El primer argumento sobre el que la sentencia recurrida se apoya para negar efectos civiles al matrimonio en cuestión es el que considera que para que estos se produzcan y puedan hacerse efectivos para causar derecho a pensión de viudedad conforme al artículo 174 de la LGSS EDL 1994/16443, es preciso que el matrimonio se halle inscrito en el Registro Civil. Se trata de un argumento que, sin embargo, no puede defenderse sin más como lo hace la sentencia recurrida en cuanto que el art. 61. 1. del Código Civil EDL 1889/ 1 dispone bien claramente que "el matrimonio produce efectos civiles desde su celebración", lo que significa, de conformidad con la doctrina más autorizada, que la exigencia de la inscripción es un requisito formal y garantista frente a terceros, pero que no impide la producción de los efectos civiles entre los hijos y sus cónyuges ni a otros efectos, salvando el hecho de que, como señala el apartado 3 del propio precepto "el matrimonio no perjudicará los derechos adquiridos de buena fe por terceras personas"; luego, el matrimonio celebrado y no inscrito produce efectos civiles salvo los que afecten a derechos adquiridos de buena fe por terceras personas, lo que no hace aquí al caso. Por lo tanto, en principio, y no existiendo duda alguna de que el matrimonio aquí cuestionado se celebró, no puede sino defenderse que dicho matrimonio existió y en principio produjo los efectos propios del mismo, o sea el de entender que la actora estaba casada con el causante de la prestación que reclama.

De acuerdo con lo cual, si el matrimonio existió se debe entender cumplida la cualidad de "cónyuge superviviente" que es la exigida por el art. 174. 1 LGSS EDL 1994/16443 para causar derecho a la pensión de viudedad, de donde, sin necesidad de mayores indagaciones acerca de el alcance de las expresiones "efectos civiles" o "plenos efectos" del art. 61 CC EDL 1889/ 1 se desprende el derecho de la demandante a la pensión que reclama. Sobre esta cuestión, en relación con los efectos de un matrimonio canónico no inscrito en el Registro Civil se ha pronunciado una reciente sentencia del Tribunal Constitucional dictada en recurso de amparo núm. 2365/2002 - STC 199/2004, de 15 de noviembre EDJ 2004/173728 - en el sentido de entender que a los efectos de causar pensión de viudedad debe considerarse cónyuge supérstite a quien contrajo matrimonio aunque después éste no se hubiera inscrito, por cuanto la indicada inscripción no puede considerarse en nuestro derecho con efectos constitutivos"

QUART.- Els dits raonaments són plenament aplicables al present cas, doncs oblida la recurrent que quan es va dur a terme el matrimoni ambdós cònjuges eren de nacionalitat colombiana, havent adquirit la nacionalitat espanyola molts anys després i aquest fet no els podia situar en pitjor condició que si no haguessin accedit a la nacionalitat del seu país de acollida. No es pot oblidar tampoc que el tràmit de inscripció al Registre Civil Central que indegudament els exigia la Entitat Gestora per accedir a la prestació es un tràmit feixuc en exigir la aportació de documentació legalitzada del país de celebració del matrimoni, sense cap sentit doncs els cònjuges estaven ja casats en accedir a la nacionalitat espanyola i haver-se de sotmetre a més a l'important retard que presenta, com es notori, la dita oficina administrativa. Per tant, simposa la desestimació del motiu, i conseqüentment, del recurs, la qual cosa comporta la ratificació íntegra de la resolució recorreguda.

DECIDIM:

DESESTIMEM el recurs de suplicació interposat pel Institut Nacional de la Seguridat Social contra la sentència de 3 de maig de 2022 del Jutjat Social núm. 3 de Girona (UPSD social 3), que **CONFIRMEM íntegrament**.

Notifiqueu aquesta resolució a les parts i a la Fiscalia del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya i expediu-ne un testimoni que quedarà unit al rotlle. Incorporeu l'original al llibre de sentències corresponent.

Un cop sigui ferma la sentència caldrà remetre al Jutjat d'instància les seves actuacions ja que és l'òrgan judicial competent per executar-la.

Aquesta resolució no és ferma i es pot interposar en contra recurs de cassació per a la unificació de doctrina, davant la Sala Social del Tribunal Suprem. El dit recurs s'haurà de preparar mitjançant escrit amb signatura d'Advocat i adreçat a aquesta Sala, on s'haurà de presentar en el termini dels deu dies següents a la notificació, amb els requisits establerts a l' Art.221 de la Llei Reguladora de la Jurisdicció Social.

Així mateix, de conformitat amb allò disposat l'article 229 del text processal laboral, tothom que no ostenti la condició de treballador o drethavent o beneficiari del règim públic de la Seguretat Social, o no gaudeixi dels beneficis de justícia gratuïta legalment o administrativa reconeguts, o no es trobi exclòs pel que disposa l' article 229.4 de la Llei Reguladora de la Jurisdicció Social, consignarà com a dipòsit al moment de preparar el recurs de cassació per unificació de doctrina la quantitat de 600 euros en el compte de consignacions que la Sala té obert en el BANC SANTANDER, n° 0937 0000 66, afegint a continuació sis dígits. Els quatre primers són els corresponents al número de rotlle de suplicació i els altres dos els dos últims números de l'any del rotlle esmentat. Per tant, el compte consta de setze dígits.

La consignació de l'import de la condemna, d'acord amb el que disposa l' art. 230 de la Llei Reguladora de la Jurisdicció Social, quan així procedeixi, cal acreditar-la al temps de preparar el recurs en aquesta Secretaria i s'efectuarà en el compte de la Sala, amb el núm. 0937 0000 80, afegint a continuació sis dígits. Els quatre primers són els corresponents al número de rotlle de suplicació i els altres dos els dos últims números de l'any del rotlle esmentat. Per tant, el compte consta de setze dígits.

També és possible substituir la consignació en metàl·lic per l'assegurament de la condemna mitjançant un aval bancari emès per una entitat de crèdit. El document haurà de ser de duració indefinida i a pagar a primer requeriment.

Si el dipòsit o la consignació no és fan de forma presencial sinó mitjançant transferència bancària o per procediments telemàtics, a les dites operacions hauran de constar les següents dades:

El compte bancari al que es remetrà la quantitat és IBAN ES 55 0049 3569 920005001274. A la dada de "ordenant" caldrà indicar el nom de la persona física o jurídica que fa l'ingrés i el seu NIF o CIF. Com a "beneficiari" ha de constar la Sala Social del TSJ de Catalunya. Finalment, a "observacions o concepte de la transferència" cal introduir els 16 dígits que consten en els paràgrafs precedents respecte al dipòsit i la consignació fets de forma presencial.

Així ho pronunciem, ho manem i ho signem.

PUBLICACIÓ. El magistrat ponent ha llegit i publicat la sentència. En dono fe.